

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Куліцька Н. В.¹, Орлик О. В.²

1 – студент, кафедра Інформаційних систем в економіці,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра Інформаційних систем в економіці
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Куліцька Н. В., Орлик О. В. Економічна безпека туристичних підприємств. Розглянуто сутність та особливості економічної безпеки підприємств туристичної сфери. Визначено основні складові економічної безпеки в туризмі відповідно до об'єктів безпеки та функціональної спрямованості. Наведено деякі заходи щодо підвищення економічної безпеки сфери туризму.

Ключові слова: економічна безпека, туристичне підприємство, складові економічної безпеки.

Кулицкая Н. В., Орлик О. В. Экономическая безопасность туристических предприятий. Рассмотрены сущность и особенности экономической безопасности предприятий туристической сферы. Определены основные составляющие экономической безопасности в туризме в соответствии с объектами безопасности и функциональной направленностью. Наведены некоторые меры по повышению экономической безопасности сферы туризма.

Ключевые слова: экономическая безопасность, туристическое предприятие, составляющие экономической безопасности.

Kulitskaya N. V., Orlyk O. V. Economic security of enterprises of tourist sphere. Examined the nature and characteristics of economic security of enterprises of tourist sphere. Identified the main components of economic security in tourism in accordance with aspects of safety and functional orientation. Imposed some measures to improve the economic security of the tourism industry.

Keywords: economic security, enterprises of tourist sphere, components of economic security.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Куліцька, Н. В. Економічна безпека туристичних підприємств [Текст] / Н. В. Куліцька, О. В. Орлик // Інформатика та інформаційні технології : студ. наук. конф., 20 квітня 2015 р. : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 68-71.

У нинішніх умовах господарювання туристичне підприємство розглядається як відкрита система, що функціонує в нестабільному та динамічному зовнішньому середовищі, яке створює загрози та небезпеки ефе-

ктивного господарювання суб'єктів туристичної діяльності. В умовах невизначеності та мінливості зовнішнього середовища проблема забезпечення економічної безпеки туристичних підприємств, яка значною мірою визначається ефективною системою захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз, є достатньо актуальною та є одним з пріоритетів сучасних наукових досліджень.

Сутність економічної безпеки туристичних підприємств полягає в забезпеченні найкращого використання ресурсів для запобігання загрозам підприємству, створенні умов ефективного функціонування й забезпечення стійкого стану щодо зовнішніх і внутрішніх змін середовища.

Відповідно до об'єктів безпеки туристичної сфери виділяють наступні складові економічної безпеки в туризмі:

- економічна безпека країни;
- економічна безпека туристсько-рекреаційного комплексу;
- економічна безпека туристської дестинацій;
- економічна безпека підприємств сфери туризму;
- економічна безпека особи (туриста, місцевого мешканця).

Залежно від функціональної спрямованості можна виділити наступні складові економічної безпеки туристичних підприємств:

- **Фінансова складова:** економічна невизначеність та світові економічні кризи; високі темпи інфляції; несвоєчасне та неповне фінансування програм щодо розвитку туризму; мінливість валютних курсів; нестабільність умов оподаткування суб'єктів туристичної діяльності; банкрутство або неплатоспроможність контрагентів; коливання цін на складові туристичного продукту; зниження купівельної спроможності потенційних споживачів туристичного продукту; низький рівень інвестицій у туристичну сферу; неефективне фінансове планування, слабкий контроль за фінансовими потоками.
- **Техніко-технологічна складова:** недостатній рівень застосування туристичними підприємствами новітніх комп'ютерних та комунікаційних технологій, інноваційних розробок; моральне та фізичне старіння матеріально-технічної бази туристичної сфери; неповна завантаженість потужностей; недостатня розвиненість ринкової інфраструктури; можливість виходу на ринок конкурентів з якісно новими туристичними продуктами, що ґрунтуються на використанні новітніх технологій.
- **Інтелектуально-кадрова складова:** низький рівень кваліфікації персоналу; низький рівень менеджменту на підприємстві; використання недосконалих форм і методів організації праці і виробництва; низька корпоративна культура; соціальна незабезпеченість працівників.
- **Інформаційна складова:** неможливість своєчасного отримання необхідної інформації про туристичні маршрути, туристичні продукти тощо; неможливість своєчасного отримання необхідної інформації від партнерів; підриз репутації підприємства.
- **Політико-правова складова:** міжнародні політичні або військові конфлікти; політична нестабільність всередині країни; ускладнення візо-

вого режиму або обмеження виїзду чи в'їзду громадян; загрози законодавчо-правового характеру (наприклад, зміни законодавства у сфері ліцензування та сертифікації суб'єктів туристичної діяльності); несприятлива державна туристична політика; професіоналізм юридичних робітників підприємства.

- **Екологічна складова:** природні або техногенні катастрофи; несприятливі погодні умови; недотримання суб'єктами туристичної діяльності чинних екологічних норм і стандартів; штрафування і скасування ліцензій за порушення екологічних норм і стандартів.
- **Охоронна складова:** небезпека туристичних маршрутів; фізична небезпека туристів; фізична небезпека працівників підприємства; недостатня захищеність майна та інформаційних ресурсів підприємства від негативних впливів.

Заходи підвищення економічної безпеки сфери туризму включають:

- підвищення конкурентоспроможності туристських дестинацій на внутрішньому і міжнародному ринках шляхом: підвищення якості туристських товарів і послуг, поліпшення якості обслуговування та умов праці, створення сприятливого ділового середовища, розвитку бренд-менеджменту, підвищення рівня безпеки туристів і місцевого населення, формування професійних кадрів у сфері туризму;
- розвиток внутрішнього і в'їзного туризму;
- скорочення сезонності попиту за рахунок: розвитку поза сезонних видів туризму (соціального, ділового, лікувального, подієвого), розвитку зимових видів туризму;
- використання в процесі виробництва туристської послуги продуктів і товарів місцевого виробництва;
- стійкий розвиток туризму внаслідок: збереження природної і культурної спадщини, підтримки розвитку співпраці та поліпшення якості життя в умовах активного розвитку туризму, зменшення використання природних ресурсів і виробничих відходів, розвитку якісної екологічної туристської інфраструктури та розробки стандартів безпеки всіх послуг, що входять до складу туру, і особистої безпеки туриста.

Таким чином, враховуючи розвиток туристичної сфери та її значний внесок в економіку країни є потреба впровадження заходів щодо підвищення ефективності функціонування підприємств цієї галузі. Ефективність підприємства, в свою чергу, вимагає високого рівня економічної безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кальченко, О. М. Економічна безпека підприємств туристичної сфери [Електронний ресурс] / О. М. Кальченко // Портал : vistnic.stu.cn.ua. — Режим доступу [www/ URL: http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=11&id=19](http://www.vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=11&id=19). — Заголовок з екрана, доступ вільний, 28.03.2015.

2. Корж, Н. В. Формування системи економічної безпеки індустрії туризму як складової стійкого розвитку туризму в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Корж, О. В. Заноско // Портал : tourlib.net. — Режим доступу \www/ URL: http://tourlib.net/statti_ukr/korz.htm. — Заголовок з екрана, доступ вільний, 28.03.2015.
3. Орлик, О. В. Економічна безпека підприємства: властивості, стратегія та методи забезпечення [Текст] / О. В. Орлик // Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки : [колективна монографія у 2 т.]. — Дніпропетровськ : «ФОП Дробязко С.І.», 2014. — Т. 2. — С. 176-182.
4. Орлик, О. В. Система загроз економічній безпеці суб'єктів господарювання [Текст] / О. В. Орлик // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць. — Одеса : ONEU. — 2014. — Вип. 1(52). — С. 250-257.
5. Йона, О. О. Світові тенденції боротьби з кіберзлочинністю [Текст] / О. О. Йона, Н. Ф. Казакова // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2013. — № 15(204). — Ч. 1. — С. 59-62.
6. Орлик, О. В. Факторы обеспечения и основные свойства экономической безопасности [Текст] / О. В. Орлик // Modern problems of regional development : Collection of scientific articles. — 2014. — Vol. 2. — P. 190-194.
7. Орлик, О. В. Финансово-экономическая безопасность предприятия и принципы ее обеспечения [Текст] / О. В. Орлик // Economics and management: theory and practice : collection of scientific articles. — 2014. — Vol. 2. — P. 286-291.
8. Орлик, О. В. Методи управління фінансово-економічною безпекою [Текст] / О. В. Орлик // Сборник научных трудов SWorld. — 2014. — Т. 28. — № 1. — С. 37-41.
9. Орлик, О. В. Фінансово-економічна безпека підприємства та підходи до її забезпечення [Електронний ресурс] / О. В. Орлик // Інформаційна та економічна безпека : міжнар. наук.-практ. конф., 2014 р. : матер. конф. — Х. : ХІБС УБС НБУ. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). — Систем. вимоги: Pentium ; 512 Mb RAM ; Windows XP, 7, 8 ; Adobe Acrobat Reader 5.0-10.0. — Назва з екрану.
10. Орлик, О. В. Напрямки формування надійної системи економічної безпеки суб'єктів господарювання [Текст] / О. В. Орлик // Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління : міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 січня 2014 р. : матер. конф. — Дніпропетровськ : «ФОП Дробязко С.І.». — С. 306-309.
11. Казакова, Н. Ф. Проблеми правового забезпечення захисту баз даних [Текст] / Н. Ф. Казакова, Ю. В. Щербина // Інформаційна безпека. — 2012. — № 2(8). — С. 73-76.
12. Скопа, О. О. Безпека фінансового ринку та фінансової стабільності як суспільне благо [Текст] / О. О. Скопа, О. О. Йона // Вчені записки університету «КРОК». — 2012. — № 32. — Т. 1. — С. 117-122.
13. Щербина, Ю. В. Принципи вибору формальних параметрів при побудові профілей захисту інфоресурсів [Текст] / Ю. В. Щербина, С. Л. Волков, О. О. Скопа // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. — 2012. — № 5/2(59). — С. 31-33.
14. Скопа, О. О. Встановлення ступеню ризику підприємства при скороченні обсягу профілактичних вимірювань [Текст] / О. О. Скопа, Н. Ф. Казакова, Є. О. Мініна // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2011. — № 7(161). — Ч. 1. — С. 138-141.